

20 338

เพลงเถา : ศึกษาวิเคราะห์พร้อมทั้งร้อง

A STUDY AND ANALYSIS ON LYRICS OF PHLENG THAO

ภิกษุเสนาการ
จาก
วัดพุทธนิคมวิเศษ สุโขทัย

ศรีเวียง ไคยละสุนทร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2538

35340 Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์

เพลงเถา : ศึกษาวิเคราะห์บทร้อง

ผู้วิจัย

ศรีเวียง ไตชิละสุนทร

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พูนพิศ อมาตยกุล, พ.บ., M.A.

สุกรี เจริญสุข, กศ.บ., M.M.E., D.A.

วชิราภรณ์ วรรณดี, อ.บ., อ.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา

7 เมษายน พ.ศ. 2538

บทคัดย่อ

วิวัฒนาการของเพลงไทยในสมัยรัชกาลที่ 3 และต้นรัชกาลที่ 4 ของกรุงรัตนโกสินทร์ ที่เกิดเป็นเพลงไทยในอัตราสามชั้นขึ้นนั้น มีผลนำมาสู่การพัฒนาเพลง "สำหรับการฟังโดยเฉพาะ" ติดตามมาด้วยการเกิดของเพลงเถาในปลายรัชกาลที่ 4 และรัชกาลต่อ ๆ มา จนมีการยอมรับนับถือว่าเพลงเถาเป็นเพลงไทยในระดับฝีมือ และมีความเป็นวิจิตรศิลป์อย่างชัดเจน ทั้งในด้านการประพันธ์ทำนองเพลง บทร้อง ทางขับร้อง ตลอดจนการบรรเลงและขับร้อง การวิจัยเรื่องบทร้องของเพลงเถาในครั้งนี้ ได้รวบรวมบรรดามบทร้องเพลงเถาตั้งแต่ครั้งแรกเริ่ม มาจนถึงปัจจุบันจำนวนทั้งสิ้น 365 เพลง ซึ่งมีบทร้องรวมทั้งสิ้น 541 บท โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารรวมบทเพลงจากแหล่งต่าง ๆ หนังสือวรรณคดี แถบบันทึกเสียง และการสัมภาษณ์แล้วนำมาวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ที่มาของบทเพลงอันแสดงถึงค่านิยมในการคัดเลือกบทร้อง ตามมาด้วยการวิเคราะห์คุณสมบัติของบทเพลงเถาที่สะท้อนภาพแห่งสังคมไทยในสมัยต่าง ๆ จนถึงความสัมพันธ์ ในองค์ประกอบของบทเพลงที่ผูกพันกับ ชื่อเพลง ทำนองเพลง ลีลาอารมณ์ และสำเนียงภาษา

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของบทร้องที่นิยมใช้มากที่สุดเป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ (97.78 %) ในจำนวนนี้บทละครเรื่องอิเหนาในรัชกาลที่ 2 ได้นำมาใช้เป็นบทร้องของเพลงเถามากที่สุด (32.40 %) ตาม

มาด้วยบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน (23.00 %) พระราชนิพนธ์เรื่องพระร่วง และเรื่องเงาะป่า ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงค่านิยมในคนไทยที่มีต่อวรรณศิลป์ อันเป็นประณีตศิลป์อีกประเภทหนึ่งของไทย ซึ่งประสานเข้ากับความงามของ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ได้อย่างสนิทสนม จนเกิดเป็นความงามที่สมบูรณ์ของ เพลงเถา ซึ่งเป็นที่นิยมฟังกันมากในสังคมเมือง ได้แก่ในวังของพระราชวงศ์ บ้านขุนนาง และในกลุ่มนักดนตรีที่มีความรู้ ความสามารถ ได้เล่าเรียนดนตรี ในสำนักดนตรีใหญ่ ๆ ซึ่งก็มักจะมีความสัมพันธ์เป็นอย่างดีกับสังคมวัง เพลงเถาในระยะแรก ๆ จึงรับใช้สังคมเมืองและยากที่ชาวบ้านทั่วไปจะเข้าถึงได้ นอกจากนี้ยังพบว่าท่วงทำนองเพลงเถาในยุคต้น ๆ ผู้ประพันธ์มิได้สนใจในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อของเพลง กับความหมายในบทร้อง จึงปรากฏว่า ชื่อ เพลงไม่ตรงกับความหมายถึง 54.00 %

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 พบว่าการนำบทร้อง จากวรรณคดีมาใช้ในเพลงเถาค่อย ๆ ลดลง และแทนที่ด้วยบทร้องที่ผู้ประพันธ์ ทานเองเพลงได้แต่งขึ้นเองหรือแต่งโดยผู้ร่วมงาน โดยพยายามให้สอดคล้อง กับชื่อเพลงและลีลาอารมณ์ของเพลง ซึ่งเห็นได้เด่นชัดในงานของนาย มนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ ซึ่งเกิดขึ้นจากผลการพัฒนาการศึกษาและความเข้าใจลึกซึ้งในการประพันธ์เพลงของคีตกวีในสมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงรัชกาลปัจจุบัน

คุณค่าของเพลงเถาในด้านสุนทรียะนั้น จัดว่าเป็นเพลงที่วิจิตรพิศดาร ยากที่จะบรรเลงและขับร้อง และที่สำคัญคือยากที่จะฟังให้เข้าใจ จนสามารถ สื่อความหมายกับรายละเอียดต่าง ๆ ได้ครบทุกแง่มุมของเพลงเถา เพลงเถา จึงเป็นที่ชื่นชมอยู่ในแวดวงจำกัด เช่น ในกลุ่มนักดนตรี นักฟังเพลง นักร้อง และผู้สูงอายุ ที่มีประสบการณ์ในการฟังเพลงไทยประเภท มโหรี ปี่พาทย์ และ เครื่องสาย ซึ่งมักจะบรรเลงเพลงเถาเป็นประจำ แต่ในกลุ่มวัยรุ่น และ ประชาชนสมัยใหม่ ความสนใจในการฟังเพลงเถามีน้อย เพราะฟังยากและฟัง ไม่เข้าใจ โดยทั่วไปแล้วอาจเห็นว่าปริมาณนักฟังเพลงเถากำลังลดลงในยุค ปัจจุบัน เพราะขาดความสนใจทั้งในเยาวชน และในการใช้สื่อที่จะนำเสนอ เพราะขาดการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่ความนิยม อย่างไรก็ตามก็คิดว่าทุกวันนี้ ยังมีผู้แต่งเพลงเถาอยู่เสมอแม้จะไม่มากแต่ก็ได้รับการสนับสนุน จึงปรากฏ

เพลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นจากการประกวดและการประลองเพลงเสมอมา

ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มปริมาณประชากรที่จะเข้าใจและเห็นคุณค่าของเพลงเถาโดยเน้นให้เห็นความงามของเพลง โดยให้รับฟังเพลงประเภทนี้บ่อย ๆ ให้มีการอนุรักษ์พัฒนาและถ่ายทอดอย่างจริงจัง มีการบันทึกเก็บรักษาและเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอในด้านการวิจัย ควรมีการวิจัยเพลงเถาในแง่มุมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก อาทิการวิเคราะห์ทำนองเพลงทางขับร้อง การบรรเลง และความแตกต่างของเนื้อหาสาระ ในแต่ละยุคสมัยด้วย

Thesis Title The Study and Analysis on Lyrics
 of Phleng Thao

Name Srivieng Taichilasontorn

Degree Master of Arts (Cultural Studies)

Thesis Supervisory Committee

 Poonpit Amatyakul, M.D., M.A.

 Sugree Chareonsook, M.M.E., D.A.

 Wachiraporn Wandee, B.A., M.A.

Date of Graduation 7 April B.E. 2538 (1995)

ABSTRACT

The development of "Phleng Sam Chan" during the reigns of King Rama the third and King Rama the fourth of the Ratanakosin period resulted to the beginning of songs for serious listening which brought to the development of "Phleng Thao" during the reign of King Rama the fifth and has been well accepted by listeners from the following reigns to the present time. This research centered in analysis of the Lyrics of Phleng Thao from the time they were developed till today. Most of the time, the melody of Phleng Thaos was composed before the lyrics and one single melody might have more than one lyric. This was the way it was. In this thesis 365 sample Phleng Thao with 541 lyrics dating from the former times to the present were collected from tape, interviews, documents and literature. This research analysed those lyrics in three major points,

starting with the form, the original sources, the cultural reflections and other relationships of the lyric to some components of the songs such as the lyric and the name, the lyric and melody, the lyric and the music mood and the lyric and the group country styles (sumniangphasa).

It was found that 97.78% of Phleng Thao's lyrics were in the "Klon Suphap" form of poetry which was commonly written by poets of the Ratanakosin period. The story of "Inao" composed for a play or "Bot lakhon" by HM King Rama the second, was the most popular original source (30%) of all 541 lyrics, following by the story of "Khun Chang Khun Phaen (21%), Pra Ruang (7%) and Ngo-Pa (5 %). This result showed that composers of Phleng Thao in the early years did not compose the lyrics by themselves but tended to use the "already made lyrics" from literatures composed by some outstanding old time poets. This was because the old poetry was easy to find from books and of course, if was well known, well loved and well memorized by people before being used in the Phleng Thao. This kind of music was well known and quite popular among the courts and the noble persons. It was very difficult to understand for the non-serious listeners.

To compose Phleng Thao during the reign of King Rama the fifth and the sixth, melodies were enlarged to Phleng Sam Chan from the old Phleng Song Chan, then cut the Phleng Chan Dieo, then it turned to be a new Phleng Thao. This method was very popular among the composers at that time. It was found that 54 % of the lyrics's meanings did not well match to the

meanings of their names. Composors did not seem to be aware of the relationship between the name of the song and the meaning of the lyric but paid more attention to the mood meaning. However, after the year of 1935 the popularity of using the lyric from old literature was slightly decreased. Composors at this time were more serious about the relationship among the name, meaning and music mood. Moreover, they composed their own lyric or asked for some cooperation from friends. This could be seen significantly from the works of Mr. Montree Tramote, the well known artist of the nation. Phleng Thao today were frequently composed by artists but not that popular at all.

Since Phleng Thao were composed for serious listening, they were popular among Thai traditional music lovers, who were well educated and in the middle age group, similar to the opera of classical music gores of the western countries. Appreciation to the details in beautifulness of Phleng Thao was somewhat like the western classics that were not well popular at all among the young people.

Suggestions for further studies on the analysis of the melody, the singing style and the comparative issues among the style and their forms should be done more since the studies of Phleng Thao are very few in our country.